

Ar Gyrrion y Dre – Rhys Iorwerth

A dyna lle'r oedd hi, yn anfon rhyw decst
rhwng drysau McDonalds a maes parcio Next
pan sylwodd hi'n sydyn na chofiai hi ble
adawodd hi'i char. Dim ond cyrrion y dre

a welai o'i hamgylch, warysau mawr hir
a'u bilbordiau unffurf yn codi o'r tir.
Mewn rhes: TK Maxx, M&S, KFC,
A Morrisons sgwâr; Dunelm Mill, JJB;

siop fathrwms, lle soffas, cwt pizza'n ddi-feth,
i gyd yn ei drysu, i gyd yr un peth
ag oedden nhw ym mhobman o'r mynydd i'r môr,
o Tesco's i Starbucks, y cyfan mewn côr

yn chwerthin mewn cylch am na chofiai hi ble
roedd hi wedi parcio ar gyrrion y dre.
Ac yna arswydodd wrth ddirnad ei stâd:
ni wyddai hi bellach ble'r oedd hi'n y wlad.

O Boots draw i Asda, ymuno'n un tsiaen
wnâi'r siopau o'i chwmpas; creu cadwyn o'i blaen
a chymaint ei dryswch, ei dychryn a'i strach,
dechreuodd hi grïo a chrynu'r beth fach.

A oedd hi ym Mangor, Llandudno neu'n Rhyl?
Yng Nghaer neu yn Lerpwl? Manceinion? At dil
yn un o'r unedau i holi'r aeth hi,
ond fedrai neb ddeall gwallgofrwydd ei chri.

Gafaelodd yn sydyn drachefn yn ei ffôn.
Y batri ddiffygiodd. Hyd heddiw mae sôn
mai dyna lle mae hi rhwng Staples a Spar
hefo coffi o Costa yn chwilio am ei char.

Rhys Iorwerth, *Un Stribedyn Bach* (Gwasg Carreg Gwalch, 2014)

Google Mars – Hywel Griffiths

Pellter? Dim ond clic llygoden
ac mae planed yn dy law,
tynna'r tir coch yn nes atat
a chrwydra yma a thraw.

Clic, a llusga'r chwyddwydr
dros dirwedd sy'n llenwi'r llun,
dyffrynnoedd dwfn a llydan
a'r llosgfynydd mwyaf un.

Clic. Dychmyga dy fod di
yn crwydro mewn crater cras,
neu'n llithro dros y pegynau
rhwyllyd yn teimo'r ias.

Clic. Dilyna'r afonydd
sy'n sych ers oesoedd hir
a'u canghennau distaw'n estyn
eu brigau fel bysedd drwy'r tir.

Clic. Teimla'r stormydd llychlyd
sy'n symud y tywod mân.

Clic. Mae Mawrth y dychymyg
yn nes nag yr oedd o'r bla'n.

Hywel Griffiths, *Llif Coch Awst* (Cyhoeddiadau Barddas, 2017)

Aros a Mynd – Ceiriog

Aros mae'r mynyddau mawr,
Rhuo drostynt mae y gwynt;
Clywir eto gyda'r wawr
Gân bugeiliaid megis cynt.
Eto tyf y llygad dydd
Ogylch traed y graig a'r bryn,
Ond bugeiliaid newydd sydd
Ar yr hen fynyddoedd hyn.

Ar arferion Cymru gynt
Newid ddaeth o rod i rod;
Mae cenhedlaeth wedi mynd
A chenhedlaeth wedi dod.
Wedi oes dymhestlog hir
Alun Mabon mwy nid yw,
Ond mae'r heniaith yn y tir
A'r alawon hen yn fyw.

Aled Lewis Evans (gol) *Cerddi Clwyd* (Gomer, 2004)

Cysgod – Sian Owen

Beth ydyw ar y pared
sy'n edliw wrtha' i'n hy'
am wendid, am ryw broblem
sy'n bygwth muriau'r tŷ?

Fin nos, yng ngwyll blinderau;
ben bore, yno mae –
rhwy arlliw yn y gornel
â siâp annelwig gwae.

Ond pam rwy'n mynnu sylwi
ar rimyn llwyd fel hyn?
Brycheuyn bychan ydyw
a'r wal yn gynfas gwyn.

Annes Glyn (gol.), *Darn o'r Haul: Cerddi Siân Owen* (Cyhoeddiadau Barddas, 2015)

Fesul Un – Llŷr Gwyn Lewis

Fesul un, i gymuno,
er y twll sy'n pydru'r to,
daw'r addolwyr drwy ddilyw,
dod o hyd i dŷ eu Duw'n
denau iawn, a dwyn yn ôl
oes o bethau Sabothol.
Rhoi gweddi, er y gwyddan
nhw'r gwir; dal i godi'r gân
am dyrfâu y dyddiau da,
am wynfyd eu cymanfa,
a'u hemynau nhw'n mynnu
nad yw Duw 'di mynd o'i dŷ.

Pigion y Talwrn[13], (Cyhoeddiadau Barddas, 2016)